

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายเด็กและเยาวชนโดยการสนับสนุนของชุมชนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรธานี วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยระยะแรกเป็นการศึกษาบริบทชุมชนและสภาพเดิมของชุมชนและกลุ่มเยาวชน ระยะที่ 2 เป็นการหาแนวทางการพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายเด็กและเยาวชน โดยการสนับสนุนของชุมชน โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาระยะแรกมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดกิจกรรม กิจกรรมหลักของการดำเนินงานระยะที่ 2 เป็นการนัดเวทีเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหาที่มีอยู่ การร่วมกันวางแผน แล้วนำแผนมาปฏิบัติและมีการตรวจสอบประเมินหาข้อสรุปเพื่อการปรับปรุงพัฒนาและขยายผล

จากการวิจัยพบว่า เด็กและชุมชนมีส่วนร่วมกันสนับสนุน มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันโดยพื้นที่ใกล้เคียง และครอบครัว สังคมที่มีการเชื่อมโยงโดยมีกระบวนการที่ใช้ให้แสดงแนวคิดการมีส่วนร่วมจากการจัดเวทีย่อย เวทีกลาง แล้วได้ข้อสรุป เป็นวิธีการในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เป็นโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม จากกลุ่มย่อย 5-10 คน/กลุ่ม มาเป็นกลุ่มใหญ่ แล้วแต่ละกลุ่มจะทำกิจกรรมเน้นเรื่องอาชีพและหารายได้เสริมเพิ่มเติม และได้กระบวนการกลุมนำกลุ่มเด็กเยาวชนบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น การใช้แกนนำเครือข่ายในการขับเคลื่อนให้เกิดพลังและบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน เด็กและเยาวชนรู้จักการบริหารเวลา และเปรียบเทียบกิจกรรมกลุ่ม การรู้จักตั้งกฎเกณฑ์กติกาเพื่อใช้ในการบริหารกลุ่ม การบริหารเวลาและรู้จักรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในโครงสร้างของกลุ่ม และร่วมกันระหว่างเด็กฯ องค์กรชุมชน ในการสนับสนุนให้เกิดความยั่งยืน

ผลการพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายเด็กและเยาวชนพบว่า การศึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนตำบลน้ำพี้โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยให้โอกาสชุมชนและกลุ่มเด็กให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนโดยการจัดเวทีระดมความคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ให้ได้แกนนำเครือข่ายและขับเคลื่อนหาเครือข่ายเด็กและเยาวชน จัดเวทีกลางหรือหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเด็ก/เครือข่ายเด็กและเยาวชนได้ศึกษาดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ เด็ก ๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มโดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรของชุมชน องค์กรท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ จากการวิจัยทั้งงานพบว่าสามารถตั้งผู้ปกครอง ผู้รู้ในชุมชนมามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาวิธีคิด มีเทคนิคการจัดการ และได้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการตามกระบวนการเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อให้เกิดผลที่สำคัญคือ เกิดเครือข่ายเด็กร่วมกับชุมชนและประสานความ

สัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ได้ดีขึ้น มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเด็กโดยตรง เช่น โรงเรียนให้หันมาสนใจและสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มของเด็กและเยาวชน เกิดองค์ความรู้กับตัวกลุ่มเด็กโดยไม่รู้ตัว เด็กๆ กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักพัฒนาวิธีการที่หลากหลาย รู้จักขั้นตอนหาผู้รู้ เรียนรู้ ทดลอง ปรับปรุง และหาแหล่งคนซื้อ ในการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละกลุ่มได้บูรณาการเข้าด้วยกันโดยไม่รู้ตัว เด็กๆ รู้จักบริหารจัดการกลุ่ม บริหารเวลา บริหารงบประมาณ ขั้นตอนการดำเนินการ รู้จักการจดบันทึก การจัดทำบัญชี การตั้งกฎเกณฑ์ของกลุ่ม วิธีการและขั้นตอนการทำกิจกรรม รู้จักพัฒนาตนเองด้านสุขภาพ จริยธรรม มีความเสียสละ อดทน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทำกิจกรรมกลุ่ม เล่นกีฬา ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด หลังจากเด็กได้เข้าร่วมโครงการเด็กได้เป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชนและยังสามารถเป็นวิทยากรให้แก่กลุ่มเด็กในจังหวัดอุดรธานีที่ประสานงานมาขอความร่วมมือให้ไปมีส่วนร่วมในการอบรมกิจกรรมกลุ่ม

แนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายเด็กให้เกิดความยั่งยืนต่อไป มีการกำหนดให้โรงเรียนเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนและประสานงานระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชน ชุมชนองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกในการหนุนเสริมและสนับสนุนกลุ่มเด็ก ซึ่งโรงเรียนที่เป็นแกนนำ คือ โรงเรียนบ้านน้ำพี มีตมภาพที่ 214 โดยให้จัดเป็นแผนการเรียนรู้หรือหลักสูตรหรือแผนการจัดกิจกรรมเสริมเป็นชมรม ซึ่งมีทีมงานเป็นคณะครูในโรงเรียน ชุมชน องค์กรภายในชุมชน เป็นผู้ร่วมกำหนดแผนการเรียนรู้หรือหลักสูตรหรือแผนการจัดกิจกรรมเสริม ติดตาม ประเมินผล ร่วมกัน โดยจัดการส่งเสริมกลุ่มเด็กทุกขั้วปาก เด็กปกติ และเด็กที่สนใจ ทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน